

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/15-
Podgorica, 27. mart 2015. godine

INFORMACIJA
O POSJETI POLAZNIKA XX GENERACIJE ŠKOLE LJUDSKIH PRAVA
ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE,
održanoj 26. marta 2015. godine

Polaznici XX generacije Škole ljudskih prava koju realizuje Centar za građansko obrazovanje, uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih Država, posjetili su Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore 26. marta 2015. godine.

Polaznike XX generacije Škole ljudskih prava primili su: dr Halil Duković, predsjednik Odbora, dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora i članovi: Rešad Sijarić i Snežana Jonica.

Posjeta je organizovana u okviru Programa rada XX generacije Škole ljudskih prava koju pohađa 29 srednjoškolaca sa teritorije cijele Crne Gore, a kojim je utvrđena posjeta institucijama koje se bave promocijom i zaštitom ljudskih prava. S obzirom da je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore prepoznat kao važan činilac zaštite i unapređenja ljudskih prava, polaznici Škole su iskazali posebnu zainteresovanost za rad ovog radnog tijela.

Ovo je druga posjeta polaznika Škole ljudskih prava Odboru za ljudska prava i slobode s obzirom da su polaznici XIX generacije takođe posjetili Odbor, 3. februara 2015. godine.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je poželio dobrodošlicu polaznicima XX generacije Škole ljudskih prava i upoznao ih sa nadležnostima Odbora navodeći da je to jedan od četrnaest stalnih odbora Skupštine Crne Gore. Pored stalnih odbora, moguće je posebnom odlukom Skupštine obrazovati privremene odbore kojima se utvrđuje određeni zadatak, sastav i rok za izvršenje zadatka, a po završetku posla, odnosno istekom roka za koji je obrazovan privremeni odbor prestaje sa radom.

Predsjednik Odbora je saopštio da je nadležnost Odbora za ljudska prava i slobode utvrđena članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore. Odbor je prepoznat po izuzetno dobroj saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, državnim organima koji se bave pitanjima ljudskih prava i sloboda, kao i sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim sektorom koji se bavi pitanjima zaštite ljudskih prava.

Pored uloge u donošenju zakona, Odbor prati implementaciju zakona, putem kontrolne i nadzorne uloge, organizovanjem kontrolnih saslušanja, razmatranjem izvještaja koje nadležni državni organi shodno zakonu dostavljaju Skupštini Crne Gore i informacija koje nadležni državni organi dostavljaju na zahtjev Odbora, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine. Takođe, saopštio je da je Odbor organizovao i značajan broj javnih tribina na različite teme u raznim krajevima Crne Gore kako bi uspostavio direktan kontakt poslanika sa građanima. Potrebno je poboljšati implementaciju donešenih zakona. Predsjednik je informisao učesnike posjete da je u 2014. godini Odbor za ljudska prava i slobode razmotrio osam predloga zakona, osam izvještaja i imao 12 međunarodnih aktivnosti, a članovi Odbora su učestvovali na brojnim konferencijama, okruglim stolovima i seminarima.

Izrazio je očekivanje da će se i u narednom periodu nastaviti dobra saradnja Odbora za ljudska prava i slobode sa svim institucijama koje se bave promocijom i zaštitom ljudskih

prava, kao i sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim organizacijama.

Polaznici Škole ljudskih prava su postavili sledeća pitanja:

- Da li su članovi Odbora za ljudska prava i slobode zadovoljni stanjem ljudskih prava u Crnoj Gori?

- Koji je najveći uspjeh Odbora za ljudska prava i slobode?

- Kada će Skupština Crne Gore obezbijediti adekvatan pristup osobama sa invaliditetom?

- Kako Odbor za ljudska prava i slobode saraduje sa drugim institucijama koje se bave promocijom i zaštitom ljudskih prava?

- Kakav je stav Predsjednika Odbora prema predlogu da se zaposlenim ženama koje imaju troje ili više djece dodijeli doživotna mjesečna naknada?

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je saopštio da niko u potpunosti nije zadovoljan stanjem ljudskih prava i zadovoljni ćemo biti kada ispunimo sve kriterijume u ovoj oblasti, odnosno kada Crna Gora bude članica Evropske unije. Zadovoljan je urađenim, ostvaren je ogroman napredak, ali prostora za poboljšanje ima još.

Smatra da je teško odrediti koji je najveći uspjeh Odbora, jer se u proteklom periodu Odbor bavio različitim temama iz svoje nadležnosti i postignuti su brojni uspjesi. Cijeni da je najteže promijeniti svijest građana i time je najmanje zadovoljan.

U vezi sa obezbjeđivanjem pristupa osobama sa invaliditetom Skupštini Crne Gore, predsjednik Odbora dr Duković je saopštio da se o tom problemu više puta govorilo i u samoj Skupštini i podsjetio da su predstavnici Skupštine nedavno održali sastanak sa šefom Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, Dirk Langeom na kojem je bilo riječi o ovoj temi. Istakao je da je Vlada Crne Gore donijela Akcioni plan za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi za pristup licima smanjene pokretljivosti kojim je definisano 13 prioriternih objekata, Budžetom za 2014. godinu bila su opredijeljena sredstva u iznosu od 400 000 eura, ali nijedan od ovih objekata još uvijek nije prilagođen osobama sa invaliditetom. Stare objekte je veoma teško prilagoditi, dok novoizgrađeni imaju prilagođen pristup za osobe sa invaliditetom. Istakao je da je u toku tender za Skupštinu Crne Gore i nada se da će posao biti završen do juna 2015. godine.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je saopštio da sjednicama Odbora, po pozivu, prisustvuju predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, nadležnih državnih organa, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinog sektora. Sjednice Odbora prate predstavnici medija, a rad ovog radnog tijela je veoma transparentan i na web sajtu Skupštine se objavljuju informacije i izvještaji o radu Odbora. Smatra da je učešće predstavnika međunarodnih organizacija i nevladinog sektora doprinijelo poboljšanju kvaliteta rada Odbora za ljudska prava i slobode.

Komentarišući predlog da se zaposlenim ženama koje imaju troje ili više djece dodijeli doživotna mjesečna naknada Predsjednik Odbora je saopštio da je to veoma osjetljiva tema koja zahtijeva dublju analizu. Istakao je da je dobra ideja, ali u ovom trenutku veoma teško održiva. Ukoliko se želi da budžet bude stabilan i održiv potrebno je da bude 4-5 zaposlenih radnika u odnosu na jednog penzionera, a u Crnoj Gori stanje je takvo da je jedan i po zaposleni radnik u odnosu na jednog penzionera. Ako se nastavi sa trendom uvećanja broja penzionera, a da se ne uvećava broj radnika, penzijski sistem će biti neodrživ. Sada je u Crnoj Gori 125 000 penzionera, a 170 000 radnika. Postavlja se pitanje šta treba raditi sa majkama koje imaju jedno ili dvoje djece i šta sa hraniteljskim porodicama. Smatra da bi se moglo govoriti o diskriminaciji očeva, iako ljubav koju majka pruža djetetu ne može pružiti niko drugi.

Daliborka Uljarević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje, je istakla da im je ovaj dan veoma važan, jer promovišu jubilarnu XX generaciju Škole ljudskih prava - najstarijeg, još trajućeg programa alternativnog obrazovanja za ljudska prava u Crnoj Gori. Podsjetila je da je Škola počela sa radom 2004. godine, a posljednje dvije generacije podržala je Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici, kroz projekat Youth Build Montenegro. Istakla je da je do sada Školu uspješno završilo preko 500 građana i građanki Crne Gore, a mnogi od njih su na pozicijama sa kojih mogu doprinijeti dobrobiti društva. Činjenica da se dodjela diploma dešava u Skupštini Crne Gore ima snažno simboličko značenje, jer zakonodavna vlast ima najvažniju ulogu u promovisanju vrijednosti i zaštite ljudskih prava i sloboda i to svojom osnovnom ulogom normiranja zakonodavnog okvira kako bi bio usklađen sa međunarodnim standardima i najboljim praksama, ali i kontrolnom ulogom koju će još morati da unapređuje u smislu djelotvorne kontrole onih koji u državnom sistemu moraju neposredno da štite ljudska prava i slobode građana.

Izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje je ocijenila da su sada ljudska prava i njihova zaštita u Crnoj Gori na mnogo većem nivou, nego 2004. godine. Ali, smatra, da i dalje ne živimo kulturu ljudskih prava, što svakodnevno može da se osjeti, a što ukazuju i ocjene iz relevantnih međunarodnih izvještaja, među kojima je i Izvještaj State Departmenta koji se izdaje svake godine. Naglasila je da je ukupni demokratski razvoj posebno opterećen ograničenjem, a nerijetko i kršenjem prava na slobodu izražavanja koje posebno pogađa medije i nevladin sektor. Takođe, prisutan je diskriminatorski tretman u odnosu na brojne marginalizovane grupe, prvenstveno LGBT populaciju, osobe sa invaliditetom, Rome, ali i žene i djecu. Mišljenja je da u toj oblasti institucije imaju najveću odgovornost. U svim naporima koje institucije budu sprovodile u smislu suštinskog unapređenja ljudskih prava imaće saveznike u autentičnom nevladinom sektoru, kao i što će biti kritikovani onda kad izostane adekvatna akcija.

Izrazila je nadu da će se ionako ograničeni resursi u Crnoj Gori efikasnije koristiti, a u tom dijelu mladi ljudi predstavljaju važan generator promjena. Teško je koračati ka izgradnji jednakih šansi za sve, ali je taj put vrijedan svih napora, jer jedino društvo u kojem se poštuju ljudska prava i slobode svih garantuje sigurnost i svima pojedinačno. Zahvalila je Ambasadi Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici koja u kontinuitetu pomaže civilno društvo u brojnim inicijativama koje vode demokratizaciji društva.

Zamjenik ambasadorke Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori, B. Bix Aliu je izrazio zadovoljstvo što prisustvuje događaju na kojem se odaje priznanje izuzetnoj grupi mladih ljudi koji dolaze iz različitih krajeva Crne Gore. Saopštio je da održivost projekta Škole ljudskih prava ukazuje na osnovnu činjenicu da u mladoj naciji sa dugom istorijom kakva je Crna Gora mladi ljudi imaju ključnu ulogu. Istakao je da strast i optimizam mladih u svakom demokratskom društvu osiguravaju napredak, što je naročito izraženo u Crnoj Gori. Naveo je da baš kada polaznici Škole počinju da razmišljaju o tome gdje žele da studiraju i kojom profesijom da se bave, Crna Gora odlučuje o ulozu koju želi da ima u svijetu i na koji način želi da bude viđena od strane svojih građana i drugih ljudi. Napredujući na putu ka NATO-u i Evropskoj uniji i time što se pridružuje drugim zemljama Zapadnog Balkana u borbi protiv agresije u Ukrajini i drugim oblastima Crna Gora pokazuje svijetu da je posvećena vrijednostima ljudskih prava koje svi dijele. Naveo je da ovaj proces uključuje civilno društvo i glas građana. Ocijenio je da nijedan građanin nikad nije previše mlad da bi se zalagao za ljudska prava kako time što drži vlast i društvo odgovornim, tako i time što se ponaša na način kojim pokazuje poštovanje prema drugima.

Zamjenik ambasadorke Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori je saopštio da je upoznat da će polaznici Škole ljudskih prava sledeće nedjelje realizovati prvi zajednički projekat na Cetinju, a nakon toga njihov zadatak je da naučene lekcije prenesu u njihove zajednice. Svjestan je da neki ljudi ne žele promjene ili ih se plaše. Mladi ljudi su kroz ovaj

Program izgradili mrežu prijatelja i kolega koji će ih podržavati u trenucima kada je teško, a da bi se napravila promjena potrebni su: entuzijizam, optimizam i podrška ljudi koji također vjeruju da je promjena moguća. Činjenica da su se mladi ljudi prijavili za ovu Školu pokazuje da posjeduju prva dva elementa, a kroz Školu su dobili i treći. Podsjetio je da kada su pitali američku glumicu En Hatavej koja je šampion u ljudskim pravima kako može biti toliko hrabra, ona je odgovorila da nije hrabra, već je samo dostojanstveno ljudsko biće.

Zamjenik ambasadorke Sjedinjenih Američkih Država je zaključio da je ponosan što je Ambasada Sjedinjenih Američkih Država bila dio ovog Projekta i zahvalio Centru za građansko obrazovanje što obavlja ovaj važan posao i Skupštini Crne Gore što je ugostila učesnike posjete. Čestitao je polaznicima Škole ljudskih prava i istakao da jedva čeka da vidi kako će naučene lekcije primijeniti u praksi.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je naglasio da je za unapređenje stanja ljudskih prava i sloboda potrebna saradnja i zajedničko djelovanje svih nadležnih organa, kao i nevladinog sektora. Polaznicima XX generacije Škole ljudskih prava je poželio da stečena znanja primijene u praksi i doprinesu razvoju našeg društva. Istakao je da su mladi ljudi nosioci promjena i očekuje da će doprinijeti unapređenju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.

Na samom kraju, upriličeno je svečano uručivanje diploma polaznicima XX generacije Škole ljudskih prava. Diplome su uručili: predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković, izvršna direktorica Centra za građansko obrazovanje Daliborka Uljarević i zamjenik ambasadorke Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori B.Bix Aliu.

SEKRETAR ODBORA
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković